

CINE SUNT TATARII?

MEHMET ABLAY, istoric

Asupra originii etnice a tatarilor, în lucrările de specialitate de pâna azi, (de istorie, de etnografie, de geografie, de geografie, de lingvistica), parerile sunt împartite: unii sustin originea mongola, iar altii originea turca a tatarilor. Oricare ar fi concluziile, tatarii au existat în istorie ca o entitate distincta si si-au dovedit aceasta identitate prin realizari memorabile.

Cele ce urmeaza confirma aceasta identitate existentiala a tatarilor.

Dupa cronciarul persan, Rasid-eddin, contemporan cu avansul lor în istorie (sec. XII-XIV), tatarii constituiau tribul cel mai numeros din masa de triburi mongole, ce-si duceau existenta, din timpuri stravechi, în stepele înalte din Sud-Estul lacului Baikal, din Asia.

Cunoscuti deja de cronicarii chinezi sub numele de "Da-da" sau "Ta-ta", de cronciarilor persani sub numele de "Tatar", ei însisi se numesc "Tatar", în cronică autohtona "Istoria secreta a Mongolilor", epopee contemporana intrarii lor pe scena istoriei universale la începutul sec.al XIII-lea.

În paginile ce urmeaza, vom expune istoria tatarilor, o istorie foarte putin cunoscuta, atât în România cât si în alte tari, deoarece ea a fost neglijata de o buna parte a istoriografiei universale, care a încadrat istoria tatarilor într-un capitol general de "istorie a mongolilor", fapt ce nu reflecta adevarul istoric, ca si cum tatarii nici nu ar fi existat pe pamânt.

Ori tatarii au avut o existenta real-istorica si au motivat aceasta existenta prin realizari eminente, care au avut un impact considerabil asupra evolutiei societatii euro-asiatice, în evul mediu.

Asadar, sa vedem mai întâi, atitudinea istoriografiei universale fata de trecutul tatar! Ce spune istoria despre ei?

Tatar sau mongol? Stapânirea tatara sau mongola?

Iata prima întrebare, la care trebuie sa raspundem. Datorita spatiului si timpului, pe care le ocupa în trecutul omenirii, istoriografia i-a dat atentie cuvenita nasterii, dezvoltarii si mostenirii acestui imperiu, dupa Nicolae Iorga, " cel mai mare imperiu pe care l-au realizat cândva, cuceritorii."

În privinta importanței în cadrul istoriei universale, toate scrierile subliniaza impactul imens pe care l-au avut aceasta stapânire asupra dezvoltarii societatii euro-asiatice, în sec. XIII-XV. Dar ei, istoricii, mai ales cei din epoca moderna, nu sunt unanimi în denumirea acestei stapâniri.

Tatar sau mongol? Unii o denumesc tatar iar altii imperiul mongol. Printre tatarologi sa-i amintim, nu în mode exhaustiv, pe: N.Iorga, C.C.Giurescu, W.Barthold (rus), P.J.Hammer (german), H.Vambery (maghiar).

Printre mongolologi pe: Ohsson Constantine (orientalist olandez), H.Howorth (englez), R.Grousset (francez), B.Spuler (german) si altii ca sa citam, pe cei mai importanti, care au dominat cultura istorica europeana, în perioada de romantism si nationalism, din secolele XIX si XX.

De unde a provenit aceasta dualitate de pareri?

Încercăm să explicăm noi, nu cu aceeași precizie a științelor exacte ci pe baza documentelor istorice.
Această oscilație în păreri are, ca surse, două cauze: una obiectivă și alta subiectivă.

Nota: Articolul reprezintă introducerea cărții " Din istoria tatarilor ", Editura Kriterion, București, 1997